

Nr 15

av herr Sjöholm
angående jämlikhet och rättvisa i beskattningen.

Det är en sanning höjd över varje rimligt tvivel att jämlikheten i samhället inte är mycket att yvas över så länge jämlikheten och rättvisan i beskattningen är så illa tillgodosedda som i vårt svenska skattesystem. Skattefusket är vida utbrett och kryphålen för skatteflykt så många och så inbjudande att inte ens valda representanter för Sveriges folk drar sig för att begagna dem. Den rika floran av avdragsmöjligheter i laga ordning ökar ojämlikheten i beskattningen eftersom de i praktiken står öppna endast för större inkomsttagare och är oåtkomliga för alla med låga eller medelstora inkomster. Dessa senare kategorier har därför att dras med ett skattetryck som de mest ihärdiga bland de många kverulerande höginkomsttagarna lärt sig känna endast som slagord i sina egna klagovisor.

Ett första steg på väg mot rättvisa borde vara att omgående och en gång för alla sluta upp med att använda beskattningen som ett instrument för tillgodoseende av än det ena än det andra ändamålet. Låt beskattningen vara sig själv nog och inrikta den på att tjäna ingenting annat än rättvisa och likformighet. Att ställa den i andra syftens tjänst ökar orättvisorna och fördelar skattetrycket efter andra grunder än den strikta rättvisans. Vi måste komma bort från dessa metoder.

Finansministern har aviserat någon form av generalklausul mot skatteflykt. En sådan måste hälsas med tillfredsställelse. En nödvändig förutsättning för att kampen mot den landsfientliga skatteflykten skall kunna bli effektiv torde vara en radikal utrensning av det rikhaltiga urvalet av avdragsmöjligheter vid taxeringen. En sådan reduktion skulle rent allmänt kunna bidra till väsentligt högre beskattningsbara inkomster, och skatteuttaget skulle därigenom kunna sänkas för alla – och sålunda också för dem som bäst skulle behöva det. Enligt uppgift uppgår summan avdrag för premier till pensionsförsäkringar enbart under ett år till omkring sjuhundra miljoner kronor, varmed sålunda det beskattningsbara beloppet minskas årligen. Andra avdrag kostar det allmänna betydligt mera.

En vettig princip i fråga om avdragsmedgivanden borde vara att endast avdrag som bedömes såsom nödvändiga i de skilda inkomstkällorna godtages. Detta har givetvis också varit lagstiftarens intentioner. Möjligheten att få avdrag för ränteutgift har rimligtvis erbjudits för sådana fall där lånet tagits av tvingande skäl i brist på egna ekonomiska resurser. Denna avdragsmöjlighet har numera tänjts ut långt utöver all rim och reson. Personer med miljontillgångar lånar upp ytterligare miljoner av renodlade skatteskal för att kunna tillgodogöra sig ränteavdragen. Detta är otvivelaktigt att utnyttja skattelagarna på ett sätt som strider mot

dessa lagars djupare innebörd, och här borde en allmän skatteflyktsbestämmelse ha en viktig uppgift.

Det torde komma att stöta på betydande svårigheter att utforma en bestämmelse om stopp för avdrag som inte kan anses som nödvtungna på sådant sätt att den personliga friheten inte trädes för när. Möjligheterna härtill bör emellertid utredas. Avdragen för inteckningsräntor på egna hem har blivit en irritationskälla för många men borde rimligtvis vara det endast i de fall där länen tagits i skattesänkningssyfte och inte där skuldsättningen skett som en tvingande förutsättning för att byggnationen skulle kunna komma till stånd. Problematiken i samband med avdragen för räntor på inteckningslån kan möjligen lösas med hjälp av en bestämmelse som den ovan antydda.

En grundförutsättning för en rättvis och likformig beskattning är givetvis att taxeringsmyndigheterna är sin uppgift vuxna och att deklARATIONERNA granskas med sakkunskap och oväld. Ovälden är sannolikt tillfredsställande företrädd men så ingalunda sakkunskapen. Det borde vara hög tid att såsom jag tidigare framfört motionsvägen övergå till tjänstemannataxering i de lokala skattemyndigheternas regi för att därmed tillgodose de oavvisliga kraven på sakligt korrekt bedömning och likformighet.

Med åberopande av det anförda hemställer jag

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att denna motion överlämnas till den nu arbetande skatteutredningen för dess prövning av de i motionen framförda förslagen.

Stockholm den 10 januari 1973

STEN SJÖHOLM (fp)